

SVOBODNA SLOVENIJA | 85 LET

ESLOVENIA LIBRE

Glasiło Slovencev v Argentini

www.svobodnaslovenija.com.ar

[Svobodna Slovenija](#)

[svobodna.slovenija](#)

Leto LXXXV | 1. februar 2026 - Buenos Aires, Argentina | Št. 2

MLADCI IN MLADENKE | Zaključek leta s potovanjem v Sierró de la Ventana

Ja, vsi smo že pripravljeni! Sedimo na dvorišču Našega doma v San Justu in čakamo zadnje napotke in seveda blagoslov. G. Robert Brest nam je lepo spregovoril o spoštovanju do sočloveka in narave ter na koncu zaželel krasno potovanje in da naj se vrnemo polni spominov.

Pot je bila doooooolga, nobeden ni mogel spati. Čeprav smo voditelji opozarjali, da bomo imeli naporen dan in ne bo počitka, ni bilo mogoče zatisniti oči.

Prispeli smo ob sedmih zjutraj in seveda smo bili lačni. Bilo je treba spraviti vso ropotijo z avtobusa in začeti s pripravo zajtrka. Kuharja in voditelji smo že rezali kruh, pripravljali mleko, kavo itd. Po razdelitvi sob smo voditelji tudi razdelili skupine za delo in igre. Igrali smo se tako, da je moral vsak izračunati in ugotoviti številko osebne izkaznice voditeljev. Po kosilu smo po skupinah oblikovali in barvali zastave, ki naj bi predstavljale vsako ekipo ves čas taborjenja. Pred malico nas je čakal bazen. To je bilo najboljše – igranje v vodi. Okoli 18. ure smo se napotili na hrib Ceferino, ki ni zelo visok – ima samo 320 me-

trov nadmorske višine – ampak smo bili navdušeni, ker smo hoteli izvedeti, zakaj lokalci hribu pravijo »ljubezenski hrib«. Po večerji so se predstavili najmlajši, to je 8. razred. Zvečer smo vsi hitro zaspali, utrujenost skoraj dveh dni brez spanja je prišla na dan.

V nedeljo je bil že zgodaj z nami bogoslovec Tomaž Grohar. Po zajtrku smo se napotili k maši, kjer nas je poleg duhovnika in vseh vaščanov čakal še bogoslovec Erik Oblak. Po maši smo imeli prosti čas za sladoled in nakupovanje. Bilo je zelo vroče, čakal pa nas je golaž. Mogoče bi bil bolj »simpatičen« za zimske dneve, ampak je bil tako okusen, da smo voditelji lonce postrgali do zadnjega. Popoldne smo imeli »olimpijske igre«. Igrali smo med dvema ognjema, vlečenje vrvi, odbojko in preizkusili smo se v atletski hitrosti. Pa je zopet bila ura malice! Nekateri so šli na sprehod ob potoku. Sledila je večerja, nato še »čokotorta«, ki so jo pripravile deklice ob praznovanju Laurinega rojstnega dneva.

V ponedeljek smo skočili iz postelje in se z avtobusom odpravili v Naravni park Ernesto Tornquist. Tam smo se s primerno obutvijo,

kapami na glavi in plastenkami, polnimi hladne vode, pripravili na kratko pot do »Garganta Olvidada«. Po eni uri smo prispeli do cilja, se fotografirali in malo odpočili, preden smo se vrnili do začetne točke.

Pred kosilom smo izkoristili priložnost za kratek skok v bazen, da smo se ohladili, pozneje pa smo se znova pripravili na popoldanski program. Razdelili smo se v dve skupini. Najmlajši so se s tovornjakom 4x4 odpeljali do starega hotela in si tam ogledali porušene stene nekdanjega najpomembnejšega in najmodernejšega hotela v Južni Ameriki. Medtem pa so najstarejši jahali konje po ravninah in gričih. Po uri ekskurzije smo se zamenjali, da so lahko vsi uživali v obeh dejavnostih.

Vrnili smo se v naš začasni dom ter po malici imeli pogovor z Erikom in Tomažem. Spodbudila sta nas, naj razmislimo, kaj je naš svetilnik in kašipot v življenju, kakšna so naša prijateljstva in kako si pomagamo med seboj. Sledilo je kopanje in pred večerjo nočne igre. Voditelji smo se skrili nekje v gozdu, med drevjem, otroci pa so nas iskali, da bi jim dali navodila, ki bi jih pripeljalia do skritega zaklada.

Polnoč je bila in manjkalo je le še kres! Vsi smo bili pripravljeni in po skupinah začeli s smešnicami in s predstavitvijo zastav. Za konec pa najboljša predstava: voditeljski »Haka«. Nato je sledila še poslovice voditeljev, ampak ne zelo dolga, ker je bilo treba zgodaj vstati in pospraviti vse za vrnitev.

Torek se je začel zgodaj. Zajtrk, pospravljanje in nato še slikanje – po skupinah, po razredih, po domovih ... nešteto slik. Na poti nazaj v avtobusu pa vse mogoče: truco, tarok, petje, pogovori, spanje in še in še ... V Naš dom smo prispeli okoli desete ure, se zahvalili vsem, ki so pripomogli k temu potovanju, in seveda staršem, ker so nam zaupali svoje otroke.

Tako smo na predzadnji dan v letu zaključili delovanje mladcev in mladenk. Imeli smo srečanja po domovih, pogovore in preživeli lepe trenutke. Se vidimo v novem letu 2026, polni energije in navdušenja nad novo priložnostjo za druženje in skupno rast!

M&M

Nekaj utrinkov

85 LET SVOBODNE SLOVENIJE

Letos naše glasilo Svobodna Slovenija praznuje 85-letnico obstoja. Prva številka je izšla kot ilegalni list v Sloveniji 22. novembra 1941 s pozivom vsem Slovencem k enotnosti in medsebojni duhovni povezanosti v boju proti fašizmu, nacizmu in komunizmu. V ilegali je izhajala v Sloveniji do leta 1945, od leta 1948 pa redno izhaja v Argentini. Poleg časopisa je Svobodna Slovenija izdala tudi knjige in zbornike.

Zgodovina Svobodne Slovenije se lahko razdeli na tri obdobja, ki se med seboj razlikujejo zaradi političnih okoliščin:

- od 1941 do 1945 izhajanje v ilegali v Sloveniji
- od 1948 do osamosvojitve Slovenije
- od 1991 do današnjih dni

NASTANEK IN IZHAJANJE SVOBODNE SLOVENIJE V ILEGALI (1941–1945)

Svobodno Slovenijo je ustanovil Miloš Stare, mladi slovenski politik, ki je bil tajnik dr. Mihe Kreka in je leta 1938 bil izvoljen za državnega poslanca v Slovenski ljudski stranki. Ob 25-letnici izhajanja Svobodne Slovenije je zapisal:

“Svobodna Slovenija je v domovini nastala kot zgodovinska nujnost tistega časa, izraz nezlomljive volje naroda do življenja in odpora proti nasilju. Četudi smo pred vojno brali nacistično propagando, poznali Hitlerjev Mein Kampf in napovedi o novem evropskem redu, v katerem bi gospodovala nemška rasa, nismo mogli povsem verjeti v izvedbo peklenskega načrta, da naj slovenski narod kot narod izgine. Na tem delčku Evrope, ki ga je Bog obdaril s tako lepotami, naj zamre slovenska beseda, slovenski človek pa naj bo izgnan ali uničen.

Poznali smo tudi fašistični pohlep po slovenski zemlji. Pa smo sami sebe prepričevali, da morda le ne bo tako hudo.

Že v prvih dneh in tednih okupacije pa so nas dogodki z vso krutostjo prepričali, da se izvaja načrt iztrebljenja slovenskega naroda z železno doslednostjo. Polnjenje ječ, obešanje in streljanje, preseljevanje celih vasi in okrajev, plenjenje slovenske imovine, vse to je bilo v sklopu načrta za uničenje našega naroda. Kdor je tedaj stvarno motril dogodke, je moral priti do spoznanja: Če zmaga nacistična Nemčija v drugi svetovni vojni, na slovenski zemlji ne bo več Slovencev in slovenski narod ne bo obstajal nikdar več.

Temu bridkemu spoznanju se je pridružila po 22. juniju 1941 nova nesreča. Komunistična partija, ki je bila do tega dne zaveznica nacistov in je mirno gledala njih uničevalno početje, je po napadu Nemčije na Sovjetsko

Svobodna Slovenija - 1948, številka 1

zvezo šla v borbo. Toda ne za obrambo slovenskega naroda, šla je na pomoč mednarodnemu komunizmu! Še več, stopila je v neizprošno borbo proti vsem tistim Slovencem, ki se niso hoteli podvreči njenemu vodstvu, ko so spoznali, da jih hoče žrtvovati za tuje interese. Da bi komunistična manjšina ustražovala večino, so začele padati žrtve pod komunističnimi krogli.

Tako so nas napadali na treh frontah. Trije propagandni stroji, nacistični, fašistični in komunistični, so bruhali dan za dnem laži in potvorbe. Svobodnega tiska ni bilo, ker je vso javno tiskano besedo usmerjal okupator. Radijski aparati so bili zaplenjeni ali zapečateni. Za poslušanje ali razširjanje vesti radijskih postaj zahodnih zaveznikov so bile zagrožene smrtne kazni. Svoboda slovenskega naroda je postala daljni sen, podoben prividu umirajočega potnika v puščavi. Neposredna stvarnost je bila smrtna obsodba naroda, ki se je že izvrševala. Grab je bil izkopan. Osamljenost, v kateri smo živeli, je bila spricho teže dogodkov boleča in dušeka. Zapadni zavezniki, v katere smo stavili upe, so bili šele v pripravi. Doživljali so poraze na frontah. Moč Nemčije je rastla iz dneva v dan.

Zavedali smo se, da Slovenci vere vase in upanja v rešitev ne smemo izgubiti. Osnovna nujnost pa je bila storiti vse, da narod ostane živ in da ne izkrvavi na treh frontah.

Kako to povedati? Kako prepričevati in dati poguma?

Ilegalni list je bila edina pot. Samo tak list more svobodno povedati resnico. Zato je izšla 22. novembra 1941 prva številka Svobodne Slovenije.”

Svobodna Slovenija je izhajala v ilegali, saj je bil list izredno neprijeten tako okupatorju kakor komunistom. Dosledno je odklanjal vsako obliko sodelovanja z okupatorji, hkrati pa je odločno poročal o zločinskem početju komunistov. Tiskan je bil na ciklostilu in je sprva izhajal v 2000 izvodi, kasneje so tiskala do 6000 izvodov, ki jih je razdeljevala mreža zanesljivih razpečevalcev. Svobodna Slovenija je tako redno obveščala svoje bralce o dogodkih in jih tudi primerno komentirala.

Eden od razpečevalcev je bil dr. Marko Kremžar. Tako je opisal to delo: “Ko je izšla nova številka, mi jo je prinesel sprva znan, kasneje pa kdaj tudi kak neznan kurir v velikem zavitku. Moja naloga je bila to porazdeliti drugim raznašalcem, ki so morali izročiti posamezne izvide svojim znancem in ostalim članom ter simpatizerjem Slovenske legije. Iz velikega zavitka je nastalo več manjših, ki sem jih raznesel ostalim članom skupine, ki so že vedeli, kaj morajo storiti. Ker ni bilo varno hraniti ilegalnih papirjev pri sebi, sem

skušal opraviti svojo nalogo čim prej.

Navadno sem nesel vsak paketič posebej. Skriti sem ga moral pred okupatorskimi patrulami pa tudi pred očmi partizanskih teren-cev. Ker sem opravljal svojo razpečevalsko nalogo navadno popoldne, še ob dnevu, z razliko od trošenja letakov, ki je bila nočno delo, sem se čutil precej varnega. Kljub temu se je zgodilo, da tu in tam v kakem koncu naše soseske niso dobili vseh številk Svobodne Slovenije. Če sem po nesreči naletel na vojake, ki so na cesti legitimirali in pregledovali pešce, in se jim nisem mogel več ogniti, sem spustil paketič čez plot na kak vrt, a to je bilo redkokdaj.

Moje delo v razpečevalni mreži Svobodne Slovenije se je nehalo jeseni 1944, ko sem odšel k domobrancem. Ponovno sem se srečal z njo, to pot kot bralec, šest let kasneje v Argentini.”

Svobodna Slovenija je bralce obveščala o dejanskem stanju v Sloveniji, poročala o okupatorjevih ustrelitvah, požigih in deportacijah, svarila je pred komunisti, in sicer je ponavljala izrek dr. Antona Korošca: “Ruski narod je naš bratski narod, toda ruski komunizem ni naš brat”.

SVOBODNA SLOVENIJA V ARGENTINI (OD 1948 DO OSAMOSVOJITVE SLOVENIJE)

Miloš Stare je prišel v Argentino 4. decembra 1947. Poleg političnega delovanja (v Slovenski ljudski stranki in Narodnem odboru za Slovenijo) ter ustanovitve in vodenja Društva Slovencev (ustanove, ki je pomagala novim slovenskim priseljencem) je imel že od vsega začetka v načrtu obnovitev izhajanja Svobodne Slovenije. Za sodelovanje je zaprosil Rudo Jurčeca, ki se je prošnji odzval. Prva številka je izšla že na silvestrovo leta 1947 z datumom 1. januarja 1948. Izšla je na štirih tiskanih straneh. Predstavila se je slovenskim izseljencem z uvodnikom “Zvestoba svobodi, resnici in pravici”. V njem je Miloš Stare med drugim zapisal:

“Danes v Sloveniji ni laških fašistov in nemških nacistov. Je pa v Sloveniji kljub temu še vedno najstrašnejše nasilje, ki ga izvajajo komunisti. Laž in krivica pa sta vsakdanja hrana, s katero krmi režim še vedno zaslužjene Slovence. Laž in kleveta pa je blago, ki ga režim na debelo izvaža in razširja tudi med

Svobodna Slovenija - 1991, številka 24

Slovinci Južne Amerike.

Naše delo zato ni končano. Dolžni smo, da nadaljujemo delo, započeto že leta 1941 v domovini, pa smo ga morali leta 1945 prekiniti v izgnanstvu.

Nam, slovenskim beguncem, je argentinska republika dobrohotno dala zavetje. Ni bil to le izraz sočustvovanja do brezdomcev. Bilo je več! Argentina je zemlja svobode. Mi pa smo morali zapustiti svoje domove zaradi komunistične diktature. Argentina je redka država na svetu, ki je to razumela pravočasno in jasno in je zato v ideološkem motrenju sveta daleč naprej pred mnogimi drugimi državami.

“Svobodna Slovenija” je pred Vami. Prva številka v argentinski izdaji. Vse poštene Slovence v Južni Ameriki pozivamo, da se pridružijo naši borbi proti vsakemu nasilju in da vsi sprejmejo naše geslo: “**Borba za svobodo slovenskega naroda, borba za zmago resnice in pravice!**”

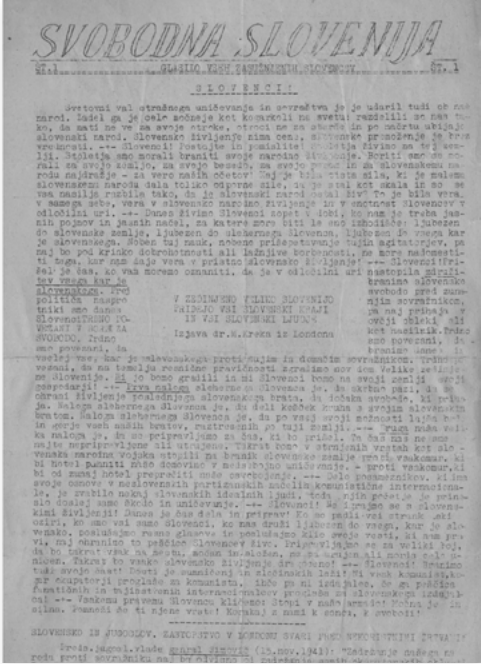
Od vsega začetka je Svobodna Slovenija bila namenjena slovenski protikomunistični skupnosti v Argentini, politično pa je stala – čeprav neuradno – na idejnih temeljih Slovenske ljudske stranke. Z leti je iz začetnega skromnega lističa prerasla v tednik, ki je povezoval vse razkrojlene Slovence po svetu v močno slovensko demokratsko izseljensko skupnost. Prvi dve strani sta navadno bili posvečeni političnim in idejnim vprašanjem, tretja stran poročilom o publikacijah v zdomstvu in zamejstvu, novicam iz Slovenije in poročilom o prosvetnih, šolskih in verskih prireditvah v Argentini ter osebnim novicam o krstih, porokah in smrtih slovenskih izseljencev. Na zadnji strani so bila obvestila in razne priloge (šport, oglasi ter objave nekatereh romanov).

Vsa ta leta so pri Svobodni Sloveniji sodelovale odlične slovenske osebnosti. Seznam vseh bi bil predolg, zato omenjamo le nekatere: France Kremžar, dr. Ivan Ahčin, prelat dr. Alojzij Odar, polkovnik Vladimir Vauhnik, ravnatelj Marko Bajuk, dr. Anton Novačan, škof dr. Gregorij Rožman, pisatelj Karel Mau-ser, dr. Tine Debeljak, dr. Marko Kremžar, dr. Milan Komar.

Poleg tednika je Svobodna Slovenija leta 1949 začela izdajati tudi vsakoletne Zbornike, v katerih je zbrana zakladnica pomembnih zapiskov in podatkov o življenju Slovencev v taboriščih in izseljenstvu. Zbornik je izhajal vsako leto med 1949 in 1970, posamezne izdaje pa so bile potem še v letih 1972, 1975 in 2021.

Pesnik in pisatelj dr. Tine Debeljak je o Zbornikih Svobodne Slovenije in njihovem pomenu za slovenstvo zapisal:

“Kdor ga vzame v dlan, pa naj ga tehta po

Svobodna Slovenija - 1941, številka 1

Svobodna Slovenija - 1991, številka 2

nadaljuje →

85 LET SVOBODNE SLOVENIJE

“teži» ali kulturni vrednosti, mora dati priznanje založbi. Hvalo založbi, urednikom, zlasti vsem, ki ga sestavljajo s svojimi duhovnimi napor, a predvsem tistim, ki ga z žrtvami vzdržujejo in ohranjajo pri življenju. Koliko naporov, pa aktualnosti in raznolikosti je v tej lepi skladovnici knjig! Koliko gradiva za zgodovino zadnjih desetletij: pred vojno, za okupacije in še v svetu. Koliko letnih programskih spisov, koliko organizacijskih pobud, koliko spominov in poti v bodočnost, koliko tudi estetskih stvaritev in znanstvenih dogajanj! Pesniki, filozofi, kulturni zgodovinarji, politiki objavljajo v Zbornike svoja dela. Likovnim umetnikom pomeni glavno povezavo z narodom. Planinci so si ga izbrali za glavne- ga informatorja svojih gornjskih uspehov. Ti zborniki so naš glavni forum za “dialoge», ki nosijo tu še ime ankete. Je naša glavna kronika iz leta v leto vsega našega izseljenskega kulturnega, gospodarskega, športnega, organizacijskega življenja s podatki z vseh celin zdomstva, pa tudi domovini najbližjega zamejstva. Kaj bo pomenila tako kompletna zbirka nekoč knjižnicam in privatnikom v Domovini! Kdor jo bo imel, bo imel zaklad.”

Poleg Zbornikov je v založbi Svobodne Slovenije izšlo tudi nekaj knjig, med njimi “Velika črna maša za pobite Slovence” dr. Tineta Debeljaka, “Nevidna fronta” Vladimirja Vau-

hnika ter zbirka črtic Ivana Korošca “Čas pod streli”. V založbi Svobodne Slovenije je izšla tudi prva slovenska učna knjiga za slovenske šole v izseljenstvu “Naša beseda”.

Svobodna Slovenija je pozorno spremljala in objavljala pomembne politične dogodke, ki so končno privedli Slovenijo do osvoboditve.

SVOBODNA SLOVENIJA OD LETA 1991 DO DANAŠNJIH DNI

Po osamosvojitvi Slovenije in doseženega priznanja kot suverena država (Argentina je Slovenijo priznala 16. januarja 1992) je bil politični cilj Svobodne Slovenije dosežen. Vsekakor je še vedno usmerjena v povezovanje naše skupnosti, objavlja poročila o delovanju slovenske skupnosti v Argentini in komentira najpomembnejše dogodke v Sloveniji v luči demokratičnega in krščanskega mišljenja.

Danes Svobodno Slovenijo urejajo Slovenci, rojeni v Argentini. Od leta 2017 ima časopis svoje mesto na spletu (www.svobodnaslovenija.com.ar), posamezni prispevki in oglasi pa se objavljajo tudi na družbenih omrežjih Facebook in Instagram. Glavna vsebinska tematika Svobodne Slovenije je poročanje o dogodkih v naši slovenski skupnosti v Argentini. V našem glasilu poročamo tudi o Slovencih in slovenskih skupinah, ki nas obiščejo v Argentini, objavljamo najpomembnejše novice iz Slovenije, v rubriki “Okrogle obletnice” pa predstavljamo življenje in delo slovenskih domoljubov, ki so prispevali k organizaciji in ohranjanju slovenske skupnosti v Argentini.

Svobodna Slovenija je arhiv, zapis in spomin slovenske skupnosti. Je prostor, kjer sta – in upamo, da bosta še dolga leta – zgodovina in življenje Slovencev v Argentini ohranjena in zapisana, dokler bo obstajal nekdo z željo, da ju zapiše, in – še toliko bolj – nekdo z željo, da o njiju bere.

UREDNIKI GLASILA SVOBODNA SLOVENIJA

V 85 letih izhajanja Svobodne Slovenije (izhajala ni samo tri leta po vojni – v taboriščih so namreč izhajali drugi listi) se je v uredništvu vrstilo veliko sodelavcev.

Najprej moramo omeniti ustanovitelja Svobodne Slovenije Miloša Stareta. Imen Sta-

retovih sodelavcev v domovini ne poznamo. Bili so pač težki časi; list je izhajal v ilegali in zaradi osebne varnosti sodelavcev je Stare njihova imena zamolčal.

V Argentini so bili prvi uredniki Jožko Krošelj, Ruda Jurčec in Tine Debeljak (podpisan kot Jeremija Kalin). Od teh je bil praktični urednik Jožko Krošelj vse do svoje smrti. Ruda Jurčec je izstopil iz uredništva, a so se pridružili novi sodelavci: Janko Hafner, Pavle Fajdiga in Slavimir Batagelj, redni pisec je bil Marijan Marolt, uvodnike pa je pisal Jože Košiček. Ta ekipa je delovala vrsto let. Po smrti Jožka Krošlja je njegovo mesto prevzel Miloš Stare. Leta 1969 se je uredniškemu odboru pridružil Tone Mizerit, edini poklicni časnikar v skupini. Po smrti Miloša Stareta leta 1984 je prevzel uredništvo Slavimir Batagelj, a je po treh tednih tudi on umrl. Za njim je nekaj mesecev urejal list Tone Mizerit, a je kmalu odstopil. Uredništvo je prevzel Tine Debeljak ml., v uredniški odbor pa sta stopila še dr. Katica Cukjati in Gregor Batagelj. Konec leta 2005 je prevzel delo urednika znova Tone Mizerit vse do svoje upokojitve leta 2016. Od leta 2017 do konca 2025 je bila urednica Mariana Poznič, leta 2019 pa se ji je pridružil Jože Jan.

DANAŠNJI CILJI SVOBODNE SLOVENIJE

Tako Svobodna Slovenija kakor vsa slovenska skupnost v Argentini se danes sooča z mnogimi izzivi, ki jih prinaša počasna, a neizbežna asimilacija. Vedno težje nam je ohranjati slovensko besedo, še težje pa je kaj po slovensko napisati. A prizadevamo si, da bi še naprej ohranjali ideale slovenstva in svobode, vrednote, ki so navdihnile naše prednike, ki so to skupnost ustanovili. Zato so naši cilji:

- ohraniti tiskano slovensko besedo v slovenski skupnosti v Argentini,
- medsebojno povezovanje Slovencev v Argentini,
- povezovanje Slovencev v Argentini z matično domovino,
- objavljanje dejavnosti slovenske skupnosti v Argentini,
- objavljanje najpomembnejših dogodkov v Sloveniji,
- objavljanje življenjespisov in dela slovenskih domoljubov, ki so prispevali k ustvarjanju in razvoju slovenske skupnosti v Argentini ter k

Zbornik »Zdaj gre za Slovenijo!« - 2021

ohranjanju slovenske besede in kulture med nami.

Za nadaljevanje te zgodbe, ki se je začela pred 85 leti, pa potrebujemo dve ključni vrednoti: sodelovanje in zavezanost.

Najprej potrebujemo sodelovanje in zavezanost slovenskih društev ter organizacij pri posredovanju poročil o njihovih dejavnostih, prireditvah ter drugih novicah, ki jih želijo deliti z javnostjo. Brez teh »poročevalcev«, ki bi obveščali o življenju in delu posameznih društev, bi temeljni namen obstoja tega časopisa izgubil svoj smisel.

Po drugi strani pa potrebujemo sodelovanje in zavezanost vas, naših spoštovanih bralcev. Tudi vi lahko prispevate s članki, kritikami in mnenji, predvsem pa z rednim spremljanjem in branjem. Tako kot bi pomanjkanje zgodb izničilo razlog za obstoj časopisa, bi ga tudi pomanjkanje bralcev oropalo njegovega pomena.

Zato želimo še enkrat poudariti izjemen pomen aktivnega sodelovanja tako društev kot tudi bralcev pri soustvarjanju in razvoju Svobodne Slovenije. Prepričani smo, da bomo s skupnimi prizadevanji dosegli zastavljene cilje ter ohranili Svobodno Slovenijo kot pomemben del skupnosti in njene zgodovine tudi v prihodnjih letih.

Uredniki

SVOBODNA SLOVENIJA
včeraj, danes in jutri

Vsako rojstvo ima svoje težave, tako je bilo tudi z rojstvom našega časopisa; nastal je sredi druge svetovne vojne v Sloveniji, ki so jo zasedli Nemci, Italijani in Madžari, in kot da to ne bi bilo dovolj, pod komunistično subverzijo, ki jo je vodil sovjetski režim.

Sredi te kaotične situacije, ko so bile informacije pristranske glede na to, kateri napadalec jih je širil, slovensko prebivalstvo ni vedelo, komu naj verjame.

Tako se je 22. novembra 1941 rodila Svobodna Slovenija.

Skupina Slovencev se je odločila, da bo na zelo preprost in objektivni način objavljala najpomembnejše novice za svoje rojake, da bi izvedeli resnico o dogodkih, ki so se odvijali v tistih turbulentnih časih. Postala je glas vseh Slovencev, ki so živeli v takratnih dneh terorja.

Mnogi sodelavci so bili zaradi svojega dela

pri tej publikaciji preganjani, zaprti in umorjeni. Vendar pa je izhajanje časopisa trajalo vse do leta 1945, ko je v Sloveniji zavladal komunizem in so se mnogi Slovenci odločili za begunstvo, da bi ohranili svoja življenja, svobodo in svoje vrednote. Pravica do resnice je bila zabranjena.

Po dveh letih je 1. januarja 1948 Svobodna Slovenija končno ponovno ugledala luč sveta, vendar v Argentini, kamor se je zatekla velika skupina Slovencev. Organizirali so se, da bi ohranili svojo identiteto in vrednote v državi, ki jih je velikodušno sprejela.

Med drugimi dejavnostmi, organiziranimi za na novo priseljeno skupnost, je bila posebno pomembna tiskana publikacija kot komunikacijsko sredstvo za obveščanje in ohranjanje povezanosti rojakov v njihovem jeziku. Namenjena je bila tudi povezovanju vseh Slovencev, ki so prebivali v sosednjih južnoameriških državah. Sprva je izhajala

vsaka dva tedna in se je financirala z naročninami in donacijami podpornikov skupnosti.

Več kot šestdeset let se je razvijala kot tedenska publikacija, ki je beležila in predstavljala vse dejavnosti lokalne slovenske skupnosti in celotne Slovenije. Vsa ta leta so jo vodile ekipe rojakov s trdim delom in veliko ljubeznijo. Zgodovina slovenske skupnosti v Argentini je zapisana v številkah iz tega obdobja.

Čas mineva in prinaša spremembe na vseh področjih, vključno z mediji. Tako je bil leta 2016 položaj Svobodne Slovenije drugačen, tako v dosegu bralcev kot v finančnem položaju. Ko smo prevzeli vodstvo Zedinjene Slovenije in uredništvo tednika, smo začeli iskati rešitve. Mariana Poznič je prevzela vlogo urednice in po nekaj mesecih je bila predstavljena digitalna različica tednika, ki je rešila vprašanje pravočasnega doseganja

bralcev prek različnih omrežij. Poleg tega so bile finance poenostavljene, upoštevajoč stroške in subvencijo, ki jo je zagotovil Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Danes, deset let po zadnji večji inovaciji, uredniška ekipa doživlja spremembo z odhodom Mariane Poznič in pridobitvijo novih članov uredništva. Ta nova ekipa bo predstavila nove predloge, da bo Svobodna Slovenija lahko še naprej dosegala in povezovala vse Slovence različnih generacij, ne le v argentinskih pampah, temveč po vsem svetu. Predstavljali bomo, kaj se dogaja v naši skupnosti v Argentini, in tako nadaljevali poslanstvo obveščanja javnosti, hkrati pa ohranjali vrednote naših ustanoviteljev in skrbeli za arhiv zgodovine slovenske skupnosti v tem delu sveta.

Jure Komar
Predsednik društva Zedinjena Slovenija

85 LET SVOBODNE SLOVENIJE

ODTISI 1 - 2026

85* – SVETILKA

(*Quiniela je najbolj priljubljena loterijska igra v Argentini in prvih sto številčk ponazarja določena beseda ali pojem. Številki 85 pripada *svetilka*)

Petinosemdeset let! To niso mačje solze, tudi če jih prestavimo v človekovo življenje. Tretje življenjsko obdobje bi temu času rekli. In kaj vse se lahko najde po tolikih letih!

Pa tudi koliko spominov je že, odteklo, izpuhtelo, se izpralo. Marsikaj pa ni moglo izginiti iz spomina – ker sploh ni bilo poznano. Mislim tukaj na prve številke našega lista. Malo jih je ohranjenih. Narodna in univerzitetna knjižnica jih hrani trinajst: prvo z dne 22. novembra 1941, zadnja ohranjena pa je 22. in je izšla 25. aprila 1943. Lahko si jih ogledamo – skenirane – na medmrežju, in vsaj malo pokukamo v te prve čase časopisa. Takrat so morale številke skozi težke preizkušnje ilegale. Kasnejša pričevanja v zbornikih nam po malem odkrivajo tegobe teh časov. V izseljenskem nadaljevanju v Argentini tega — hvala Bogu — ni bilo.

Seveda so bile – in so še – težave, ker tako je pač življenje. A časopis se je iz prvotnega štirinajstdnevnik hitro prelevil v tednik, bilo je lepo število naročnikov in bralcev, tako iz Argentine kakor iz Severne Amerike in od drugod, in sodelavcev tudi ni manjkalo. Takrat je bilo še veliko naročnikov po svetu in tednik je res bil povezovalni člen Slovencev po svetu. Miloš Stare, ustanovitelj in odgovorni urednik, ter Joško Krošelj, glavni urednik, sta skrbela, da je časnik bil poln svežih novic in

načelnih člankov. Praktično si v vsaki številki našel poročilo ali zapis o prireditvi, dogodku iz prejšnjih dni, pa o ravnokar sklenjeni poroki, podelitvi krsta ali pogrebu. In še to: v prvih časih je skoraj vsak moški za okroglo, za 50 in več letnico dobil članek s svojim dotedanjim življenjepisom in zaslugami za skupnost, morda celo s sliko (ženske so jih dobivale dosti kasneje, šele pri 70/80. letih). In tudi ob smrti je bilo najti nekrolog. Kot anekdoto omenim spomin, kako je Joško Krošelj pisal na pisalni stroj: uporabljal je le dva prsta, oba kazalca, a je napisal več besed na minuto kot pa izurjena tipkarica z desetimi prsti.

Vsake toliko časa so bile izvedene tudi posebne »akcije«. V Slovenijo so bili poslani posebni izvodi na najrazličnejše naslove, od takratnih javnih oseb pa do vladnih ustanov, knjižnic, navadnih ljudi. Da bi se izognili prvim zaprekam na sprejemnih poštah, so jih pošiljali ne samo iz Buenos Airesa, pač pa tudi iz Londona, Pariza in drugih pošt v Evropi, ki niso bile tako »sumljive«. Nekajkrat je bila natisnjena posebna številka v kastiljščini in razposlana državnim ustanovam, vladnim organom in osebnostim po Argentini, da so bili seznanjeni z določenimi dogodki v takratni jugoslovanski komunistični Sloveniji.

In potem se je zgodil april 1984. Petega je umrl ustanovitelj Miloš Stare; na njegovo mesto je stopil urednik Slavimir Batagelj. A tudi on je že 27. umrl, ko se je vračal iz tiskarne. Uredniški odbor je bil obglavljen. Kaj zdaj? Za prve mesece je prijel za vajeti Tone Mizerit (kljub temu, da je takrat bil že preobremenjen s svojo profesionalno zaposlitvijo), mnogi sodelavci so še naprej pošiljali svoje prispevke. Osebnost sem po več kot desetih letih korigiranja in oblikovanja (»prelamljanja teksta« se je včasih reklo temu) prevzel pripravo očetovih

prispevkov: Novice iz Slovenije, Umrli so in Slovenci in šport. Medtem je bil ustanovljen konzorcij, skupina ljudi, ki si je prizadevala za ureditev in vodstvo lista, dokler ni bila urejena zapuščina z dediči, Staretovih sorodnikov in društvom Zedinjena Slovenija. Konzorcij je v začetku avgusta imenoval v uredniški odbor dr. Katico Cukjati in podpisanega, za glavnega urednika pa Tineta Debeljaka ml. Zanimiv je konec uvodnika v prvi številki po imenovanju, kjer je napisal, da dotedanji cilji ostanejo isti: *»naš boj za demokracijo v domovini in po svetu; naša vera v krščanske vrednote, ki naj preproje posameznika in skupnost; naš trud, da dosežemo zedinjeno, samostojno in SVOBODNO SLOVENIJO.«*

Čas ni prinesel samo nova imena, počasi se je tudi tehnika spreminjala. Od vsega začetka je bilo treba ves material ročno dostaviti v tiskarno, kjer je stavec/linotipist črke spremenil v svinčene vrste. Tipograf je te vrste »prelomil«, ročno izdelal naslove in razporedil po obliki, ki so si jo uredniki zamislili, nato pa je šlo v tisk v ogromen stroj, imenovan »la plana«. Po novem pa pošiljanje ni potovalo več z avtobusom in vlakom, pač pa se je pojavil telefonski stroj, faks in olajšal delo.

Naslednja sprememba, novost je bilo tiskanje off set, kar je zahtevalo tudi spremembo velikosti papirja, da se prilagodi strojem. Odpadli so klišeeji za fotografije, te pa so bile veliko bolj kakovostne. In tudi večbarvno tiskanje je prišlo v poštev.

Zadnja večja in neverjetna sprememba pa je bila digitalizacija: nič več ni bilo treba prepisovati tekstov; faks je šel v pozabo – pojavilo se je medmrežje, elektronska pošta, izginilo je fizično pripravljanje za tisk. Tehnika je omogočila, ko smo se leta 2003 preselili v Slovenijo, da sem še vedno sodeloval iz Slovenije s ko-

rekturami in članki, čeprav sem korekture sčasoma moral prepustiti drugim, ker je časovni zamik med Slovenijo in Argentino bil premočna ovira za nadaljnje sodelovanje.

In ko so fizične moči začele zapuščati Tineta Debeljaka ml., je proti koncu leta 2005 spet, že tretjič, nastopil Tone Mizerit in omogočil nadaljevanje izhajanja našega lista vse do konca leta 2016. Spremembi uredništva se pridruži sprememba tehnike, ki je iz tiskanega medija preskočila med digitalne/internetne medije.

Če samo pomislim, kako so se stvari spremenile samo v času, ko je naš oče in sem za njim jaz skrbel za material in za proces izhajanja! Človek se kar ne more začuditi nad vsem tem. Kako se je včasih delalo in kako olajšan je tiskarski postopek danes. Na primer: klasično stavljenje je predvidevalo, da so uredniki vnaprej določili širino vrstic, razmik med vrsticami, fonte. In ni bilo možnosti, da bi spremembo izvedli in v terminu lahko izdali novo številko. Danes pritisneš na eno ali dve tipki na domačem računalniku in spremeniš fonte, razmik in širino – pa imaš na novo oblikovano sliko!

Malo bolj kompliciran je drugi del izhajanja: kako, s čim napolniti strani občasnika, kje dobiti pisanja zmožnih sodelavcev. Na tretjem mestu pa: kako priti do oseb, ki še berejo slovensko.

Pač vsaka doba prinaša svoje težave, pa tudi – upamo! – njih rešitve.

Saj ni, da bi človek kaj dal na igre na srečo ali na vraževerne izraze, a je slučaj prav močen in priličen, da 85 let povežemo z nalogo našega lista, da še naprej sveti v cilje, ki jih je zapisal Tine Debeljak ml.

Gregor Batagelj

EKIPA SVOBODNE SLOVENIJE DANES

Jože Jan

Kako se v desetih vrsticah predstaviti in povzeti življenje in načrte? Skoraj tako težko kot izdati številko Svobodne Slovenije!

Sem Jože Jan, imam 62 let. Novinarstvo sem sicer študiral, a sem se z njim zares začel ukvarjati šele leta 2019, ko sem se pridružil ekipi Svobodne Slovenije. Pred tem sem skoraj 40 let preživel v argentinskem bančnem svetu, pred petimi leti pa sva se z ženo preselila v Slovenijo. Rad potujem, še posebej pa me navdušujeta glasba in gledališče.

Svobodna Slovenija ni le publikacija, temveč prostor, kjer se že 85 let zbirajo zgodbe, spomini in življenje slovenske skupnosti v Argentini. Verjamem, da moč "Svobodne" temelji prav v vas - v društvih, prostovoljcih in bralcih, ki s svojimi prispevki in zanimanjem ohranjate našo skupnost živo. Moja želja je, da glasilo ostane odprto, raznoliko in povezano prostor za vse generacije še mnogo let.

Tomi Kastelic

Živjo, sem Tomi Kastelic, najnovejši član ekipe, in zelo se veselim priložnosti, da postanem del tako pomembnega dela slovenske

skupnosti v Argentini, ki je — kot vsi, ki me poznajo, dobro vedo — zelo pomemben del mojega življenja. Sem podpredsednik Slovenskega Doma San Martín, član Zedinjene Slovenije, igram bas kitaro v skupini Ostanki in se po devetih mesecih v Sloveniji vračam nazaj v Argentino. Rad berem, kuham, igram nogomet in pri frizerju nisem bil zadnjih 21 let.

Sofi Komar

Živijo! Sem Sofi Komar, arhitektka, stara 30 let. S Svobodno Slovenijo sem se povezala leta 2021, ko sem se ekipi pridružila kot grafična oblikovalka. Pred tem sem sodelovala pri drugi reviji, pri Svobodni Sloveniji pa sem lahko znova raziskovala svoj jezik in ostala povezana s slovensko skupnostjo.

Poleg oblikovanja se ves čas posvečam arhitekturi — moje zanimanje za prostor se je začelo že prej, ko sem študirala likovne umetnosti in se zaljubila v kiparstvo in scenografijo. Lani sem se preselila v Ljubljano, kjer danes delam v arhitekturnem biroju. Ta korak ni bil naključen — delo pri Svobodni Sloveniji mi je pomagalo ohranjati stik z materinščino in občutek pripadnosti, še preden sem fizično prišla v Slovenijo.

Svobodna Slovenija zame ni le delovna izkušnja, temveč prostor učenja, sodelovanja in povezovanja. Delo s to ekipo mi veliko pomeni — zaradi ljudi, odprtosti in skupne želje,

da skupnost ostane živa, radovedna in povezana. Verjamem v projekte, ki gradijo mostove: med državami, generacijami in identitetami. Vesela sem, da je Svobodna Slovenija eden izmed njih.

Lucijana Vombergar

Živjo! Sem Lucijana Vombergar in stara sem 24 let.

Ekipi Svobodne Slovenije sem se pridružila pred dvema letoma, takoj po diplomi iz marketinga, kjer skrbim za družbena omrežja. Pred tem sem isto vlogo opravljala tudi pri mladini, s katero z veseljem še naprej sodelujem.

Čeprav glasbo poslušam skoraj 24 ur na dan, je šport tisto, v čemer najbolj uživam. Vsak načrt, ki vključuje žogo, gibanje ali navijanje — tam me najdete!

Kot vsaka slovenska Argentinka (ali argentinska Slovenka) živim med dvema zelo različnima kulturama, ki se lepo dopolnjujeta.

Imamo vse: najboljšo hrano, najlepšo glasbo, tople ljudi in najrazličnejše pokrajine.

Slovenska skupnost v Argentini mi je dala še veliko več: prijatelje, ljubezen do plesa, glasbe in igre, ogromno znanja, naučila me je odgovornosti in pomena skupnega dela — in še mnogo drugega.

Zato mi res veliko pomeni, da lahko delam za skupnost, ki mi je toliko dala.

Veseli me, ko vidim, da prispevki dosežejo

tudi mlajšo generacijo.

To mi daje občutek, da zgodbo uspešno prenašamo naprej.

Leila Erjavec

Sem Leila Erjavec, stara sem 27 let in po poklicu sem grafična oblikovalka.

Veselita me glasba in šport, a v prostem času najraje berem. Moram priznati, da imam posebno šibkost do lepih, skrbno oblikovanih knjig. Mislim, da so te izmed edinih materialnih predmetov na katere sem res navezana.

Slovenska skupnost je velik del moje identitete. Najbolj aktivno sodelujem pri mladinski organizaciji, kjer še vedno najdem mnogo priložnosti, da se nekaj novega naučim.

Prevzela sem oblikovanje Svobodne Slovenije kot študentka na univerzi, v obdobju, ko sem precej dvomila o svoji poklicni poti. Od tega je minilo že pet let in lahko rečem, da se je v tem času marsikaj spremenilo. Prav tu sem našla novo motivacijo in odkrila, da lahko tudi s svojim poklicem prispevam naši skupnosti.

Želim si, da bi Svobodna Slovenija ostala zvest odsev slovenske skupnosti v Argentini — ne le kot varuhinja spomina, temveč kot prostor, ki nas povezuje in spodbuja, da skupaj rastemo in se obnavljamo. Ponosna sem, da sem lahko vsaj majhen del tega.

V SVOBODNI SLOVENIJI *pred 25 leti*

60 LET SVOBODNE SLOVENIJE
Spomin na ustanovitelja in vodnika

Svobodna Slovenija, Leto LX, Številka 51-52 (20. 12. 2001)

Ne bi bilo Svobodne Slovenije, če ne bi bilo Miloša Stareta, zavednega Slovenca in demokrata, junaškega in odločnega moža, spretnega politika in zlasti neutrudljivega organizatorja.

Njegovo življenjsko pot smo že večkrat opisali v našem listu. Rojen v kmečki družini 11. junija 1905 je še kot otrok ostal brez očeta in ga je vzgajala teta. Bil je nadarjen in je kaj hitro dokončal študije prava. Že od mladih nog je sodeloval v organizacijah, kar ga je potem vodilo v politiko. Hitro se je pletel v delo in postal upoštevan. Postal je tajnik dr. Mihe Kreka in leta 1938 izvoljen za državnega poslanca v Slovenski ljudski stranki.

Ko sta vojna vihra in revolucija pokrili slovensko zemljo, ni dvomil: odločil se je za narod in demokracijo. Že novembra 1941 je pričel izdajati ilegalni list Svobodna Slovenija, kjer je pisal tako proti okupatorju kot opozarjal na lažnivost komunizma. Le tisti, ki so preživeli viharne vojne čase, se jasno zavedajo, v kakšno življenjsko nevarnost se je s tem postavil. List je izdajal

do konca vojne in ga nato znova obudil po prihodu v Argentino. Vmes in potem lahko navedemo še delovanje pri Slovenski zavezi, begunska leta, ustanovitev in predsedništvo Društva Slovencev, in po smrti dr. Mihe Kreka vodstvo SLS in Narodnega odbora za Slovenijo.

A nas bistveno zanima njegov odnos do slovenske pisane besede, tako v periodiki kot v knjigi. Miloš Stare je živel za svoj časopis. Koliko truda, napora in skrbi, koliko zavzetih ur je posvetil Svobodni Sloveniji vemo le tisti, ki smo dolga leta z njim tesno sodelovali. In v tem delu so se izražale njegove najboljše vrline: organizacijski smisel, vestnost in odgovornost, neutrudljivost in pa ljubezen.

Za organiziranje je bil pravi mojster. Vedno je imel točen pregled nad gradivom. Vedel je, kaj bo v vsaki številki izšlo, kaj mu bo manjkalo in je vedno pravočasno odločil o posameznih člankih, tako da je bil vsak izvod do konca preračunan. Besede improvizacija dejansko ni poznal. Imel pa je še to redko in

bistveno lastnost, da je znal izbrati, priklicati in prepričati številne sodelavce, da so mu v tem stali ob strani. Svojo organizacijsko sposobnost pa je uporabljal tudi, da je nenehno zagotavljal redno izhajanje lista v težkih gospodarskih okoliščinah. Svobodna Slovenija nikoli ni bila „trgovina“ in le njegovi sposobnosti je pripisati, da je znal poiskati mecene, ki so omogočili preživetje v hudih časih.

Vestnost in odgovornost sta bili bistveni za zaupanje bralcev v časopis. To, kar sedaj moderno (in tuje) imenujejo kredibilnost, je bila zanj temeljna postavka. Ni objavil novice ali komentarja, če ni bil popolnoma prepričan v resničnost opisanih dogodkov ali mnenj. Raje je kak članek odložil ali sploh ga ni objavil, če je dvomil o stvarnosti vsebine. Tako lahko rečemo, da je Svobodna Slovenija pisala vedno in samo resnico.

Pri delu je bil neutrudljiv. Po poklicni dolžnosti je vedno našel čas in ga posvetil listu. Kolikokrat je hodil v pisarno Svobodne Slovenije ob sobotah in izrabljal proste ure za delo in pripravo izdaj. To je bilo zlasti vidno v dobah, ko je pripravljali izdajo Zbornikov. Te knjige, polne danes nepogrešljivega gradiva, so bile v celoti sad „nadur“, opravljenih po vsem drugem delu. To je bilo tudi vse njegovo „razvedrilo“. Mnogokrat sem ga videl za veliko mizo v pisarni Svobodne Slovenije

„na Ramon Falconu«, ko je že skoraj na koncu svojih moči vseeno delal naprej, dokler ni skončal vsega, kar si je bil zastavil.

In končno ljubezen. Gospod Miloš Stare ne bi mogel opraviti vsega, kar je za slovenstvo storil, če ne bi imel te gonilne sile. Ljubil je slovenstvo v njegovi pisani besedi. Ker se je zavedal važnosti tiskane besede, ker se je zavedal vpliva obveščevalnih sredstev, je v to orodje ideje položil svoja čustva. Priča za to zavzetost so tudi številne knjige, brošure in druge tiskovine, ki jih je kljub vsem finančnim težavam izdajala založba Svobodne Slovenije. Osebnost pa sem bil priča, da so mu tekle solze po licih, ko je nekoč slučajno videl na pločniku odvrženo slovensko knjigo.

Zgodovina bo temu narodnemu voditelju odkazala mesto, ki si ga zasluži. Jaz pa se ga ob 60. obletnici izida prve številke našega lista raje spominjam kot moža, prepričljivo človeškega, globoko čutečega, ki je ob vsakem koraku z dejanji dokazoval ljubezen. Ljubezen do ideje, izbrane po lastni vesti, do organizacij, v katerih je deloval, do ciljev, ki si jih je zastavil, do žene, ki mu jo je Bog določil za življenjsko družico, in do slovenske pisane besede, katere biser je bila zanj Svobodna Slovenija.

Tone Mizerit

JUAN AHČIN IN EKIPA ZAVODA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ZAPOSLOVANJE *v Argentini*

Juan (po domače Vanek) Ahčin, sin znanega kiparja in nepozabne pevke Milene Jerebič, se je pred desetletji preselil v Slovenijo. Novembra 2025 je z ekipo Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje ter z več delodajalci iz Slovenije obiskal Argentino.

→ RF: Kaj je bil namen tega obiska?

JA: Zavod RS za zaposlovanje je v zadnjih letih okrepil čezmejno sodelovanje z organizacijo številnih dogodkov v tujini, ki smo jih poimenovali »Življenje in delo v Sloveniji«. S temi dogodki nudimo podporo ljudem pri morebitnem vključevanju v delovno in življenjsko okolje v Sloveniji. Migracije so namreč del sodobne družbene realnosti in globalnih gospodarskih tokov. Namen Zavoda ni spodbujanje izseljevanja ali »bega možganov«, temveč odgovorno in informirano odločanje posameznikov.

→ RF: Kje ste se predstavili?

JA: Ekipa Zavoda RS za zaposlovanje je bila skupaj z delodajalci s področja zdravstva in nege 18. novembra 2025 prisotna na osrednjem dogodku v središču Buenos Airesa, kjer so bile predstavljene številne priložnosti na slovenskem trgu dela. Predstavniki Zavoda smo podali celovite informacije, s katerimi želimo posameznikom omogočiti podporo pri morebitnem vključevanju v delovno in življenjsko okolje v Republiki Sloveniji. Obiskovalci so imeli priložnost za osebno predstavitev ter neposreden pogovor s sodelujočimi delodajalci.

Ekipa iz Slovenije se je 22. novembra 2025 predstavila tudi v Slovenskem domu v Mendoza.

→ RF: Poleg tega ste obiskali tudi veleposlanništvo in slovenske domove?

JA: Dne 16. novembra 2025 smo bili prisotni

na Mladinskem dnevu v Slomškovem domu v Buenos Airesu, kjer je bil udeležencem slovenske skupnosti predstavljen namen obiska. Zavod je navezal tudi stike z vodstvom mladinske organizacije, slovenskimi društvi, predstavniki univerze ter vodstvom Slomškovega doma. Delegacija ZRSZ se je na dogodku srečala tudi z veleposlanico Republike Slovenije v Buenos Airesu, mag. Tino Vodnik.

V Mendoza smo se po predstavitvi 22. novembra udeležili tudi Martinovanja, kjer smo se družili in povezali s številnimi pripadniki slovenske skupnosti v Argentini, predstavniki iz sosednjih držav ter uglednimi obiskovalci iz Slovenije.

Predstavniki slovenske skupnosti v Argentini so nas zelo lepo sprejeli, počutili smo se dobrodošle, in nam pomagali pri obveščanju o dogodkih.

→ RF: Kako bi opisal odziv, ki ste ga prejeli na predstavitev?

JA: Glavni dogodek je bil namenjen vsem, ki so želeli spoznati življenje in delo v Sloveniji – tako Slovincem in njihovim potomcem kot tudi obiskovalcem drugih narodnosti. V Argentini, predvsem v Buenos Airesu, živi veliko ljudi z evropskimi koreninami.

Na dogodku v Buenos Airesu so se zbrali ljudje iz različnih delov države, nekateri so prepotovali tudi več sto kilometrov. Menim, da nam je uspelo predstaviti manj »turistično« realnost, saj nismo prišli zgolj predstavljat lepote naše države, temveč resnične možnosti za vključitev v življenje in delo v Sloveniji.

Danes se veliko govori o priložnostih v različnih državah, vendar realnost sega daleč onkraj pakiranja kovčkov in iskanja sreče. Emigracija

pomeni prilagajanje življenju v novem okolju, navadam in običajem ter spoštovanje lokalne kulture. Tisti, ki smo to doživeli, vemo, da ni lahko. Za nami ostanejo prijatelji, družina, dejavnosti in spomini. Preselitev je velik izziv.

→ RF: In mnenje tvojih kolegov, delodajalcev?

JA: Delodajalci so predstavili svoje potrebe, ponudili možnosti in se povezali s potencialnimi kandidati za zaposlitev, kar je bil glavni cilj njihove udeležbe. Z obiskom so zelo zadovoljni.

Mislim, da smo bili vsi pozitivno presenečeni. Ker je bil to prvi obisk ZRSZ v Južni Ameriki, je bilo vse zelo ganljivo in novo, še posebej za moje slovenske kolege. Obisk smo začeli v Slomškovem domu, kjer so izobesili zastavi Argentine in Slovenije, udeleženci pa so zapeli obe himni. Mislim, da nihče od nas ni mogel zadržati solz. Čutili smo, da smo na pravem mestu – da smo Slovenci kljub fizični oddaljenosti sposobni ohraniti svojo identiteto skozi generacije, da so naši predniki opravili dobro delo in da se splača še naprej zagovarjati naše vrednote.

→ RF: Kako si videl Argentino z vidika gospodarskega in socialnega položaja?

JA: Argentino obiskujem precej pogosto, predvsem zato, ker tam živita moja dva odrasla sinova. Menim, da je v zadnjih letih zaznati več gospodarske stabilnosti in da je okolje bolj predvidljivo. Na socialnem področju opažam manj napetosti, predvsem v glavnem mestu. Manj je strahu in zdi se, da se je varnost izboljšala. Kljub temu pa, kot v večini velikih mest, previdnost nikoli ni odveč. V predmestjih so težave večje, predvsem zaradi kriminala in korupcije.

→ RF: Za konec ste si privoščili tudi nekaj turizma. Kje ste bili in koga obiskali?

JA: Seveda. V prostem času smo si ogledali Buenos Aires z avtobusom za turiste in obiskali Tigre. V Mendoza smo se udeležili plesne prireditve folklorne skupine.

Sam sem obisk podaljšal še za nekaj dni in v tem času obiskal tudi umetnika Marjana Gruma, ki sem mu prenesel pozdrave preostalih članov ekipe.

→ RF: Če dovoliš, še nekoliko osebno. Kje živiš v Sloveniji, imaš družino, kakšno je tvoje življenje tam?

JA: Po prihodu v Slovenijo smo se naselili v Ljubljani, kjer smo imeli največ sorodnikov in družinskih prijateljev. Že nekaj let živimo v Celju, kjer moja žena dela, hči pa je letos začela srednjo šolo in ponosno obiskuje I. gimnazijo v Celju. Celje je lepo mesto, četrto največje v Sloveniji po številu prebivalcev. Živimo v mirni soseski na obrobju mesta. Sam delam v Ljubljani, do pisarne imam približno 70 kilometrov. Ker sem delal v različnih delih Slovenije, sem spoznal veliko ljudi in imam prijatelje ter znance v vseh regijah.

→ RF: Hvala lepa za tvoj čas. Želimo ti uspešno nadaljevanje dela in vse dobro v novem letu, ki je pred vrati.

JA: Hvala tudi tebi in vse dobro v novem letu.

Rok Fink
Lektorirala: Tjaša Lorbek

KOLEDAR

15. februarja

Pustna veselica - Slovenski dom Carapachay

16. februarja

Valentinov Pust - Naš dom San Justo

18. februarja

Pepelnica. V cerkvi Marije Pomagaj ob 19.30 molitev sv. rožnega venca, ob 20.00 sv. maša

1. marca

Občni zbor centralnih mladinskih organizacij

6. marca do 9. marca

Duhovne vaje za mladino

“ ZA RAZMISLEK IN NASMEH ”

“En dober pregovor na dan, prežene slabo voljo stran”

PREGOVORI IN CITATI

VZTRAJNOST

Petinosemdeset let izhajanja *Svobodne Slovenije* ni mačji kašelj. Koliko raznolikih zgodovinskih, družbenih, političnih in kulturnih dogodkov je naše glasilo preživel! Nastalo je med drugo svetovno vojno, ko so slovenski narod zasedli Nemci, Italijani in Madžari, komunisti pa so se pod krinko osvobodiljev z nasiljem hoteli polastiti vsega. Potem je prišlo begunstvo in izseljenstvo ter prihod v Argentino, kjer so Slovenci iz nič zgradili močno slovensko skupnost.

Svobodna Slovenija je bila zvesta in vztrajna poročevalka verske, politične in kulturne dejavnosti te slovenske skupnosti. Uspešno je prebrodila vse argentinske politične in gospodarske krize. Uredniki in sodelavci so odhajali v večnost, prihajali so novi, *Svobodna Slovenija* pa ni nikoli izgubila svojega cilja: boj za svobodo slovenskega naroda ter zmago resnice in pravice. Vztrajali so.

Doživela je padec komunizma in osamosvojitve Slovenije. V svojih številkah je tedensko poročala o dogodkih v Sloveniji in vabila Slovence, naj glasujejo na plebiscitu leta 1990. Končno imamo »Svobodno Slovenijo«! Ni bilo časa za dolga praznovanja; vsi vplivni Slovenci v Argentini so takoj začeli delovati, da je Argentina čim prej priznala Slovenijo kot suvereno državo. Vztrajali so.

Od tedaj *Svobodna Slovenija* spremlja in poroča o dejavnosti slovenske skupnosti v Argentini ter si prizadeva povezovati vse Slovence na tej strani sveta. Ni vedno lahko, dela je veliko. A vztrajamo. In še bomo vztrajali!

Kaj nam pa o vztrajnosti povedo pregovori in pretekli uredniki *Svobodne Slovenije*?

• Genij ni nič drugega kot delo in vztrajnost. (angleški pregovor)

• Tisti, ki je goro prestavil, je začel z drobnim kamenjem. (kitajski pregovor)

• Ob srebrnem jubileju *Svobodne Slovenije* moremo z zadoščenjem ugotoviti, da nam priznanja in sporočila sodelavcev in bralcev, predvsem pa razvoj dogodkov samih, dokazujejo, da je bila njena osnovna smer od prvih začetkov pa do danes pravilna. Tudi danes ni nobenih okolištin, ki bi narekemale drugo pot, kot jo hodimo. Res ni v Sloveniji več nacističnih in fašističnih okupatorjev. Je pa komunistična diktatura. V Sloveniji z nasiljem vladajo komunisti, ki so danes edini krivci, da slovenski narod nima svobode. Komunisti so tudi edini in glavni krivci, da Slovenija ni dosegla v razvoju tiste višine, ki bi jo v svobodi gotovo dosegla zaradi sposobnosti in delavnosti Slovencev. Slovenija je po krivdi komunistov v takem stanju, da doživlja novo množično izseljevanje. Zato bo *Svobodna Slovenija* nadaljevala z delom vse dotlej, da bo v Sloveniji odstranjena komunistična tiranija, ki je največja in edina ovira, da Slovenci nimajo svobode in da jim je zaprta pot do blagostanja v lastni domovini. (Miloš Stare - *Svobodna Slovenija*, 1. 12. 1966)

• Če padeš sedemkrat, vstani osemkrat. (kitajski pregovor)

• Če dolgo sekaš, pade tudi najdebelejši hrast. (slovenski pregovor)

• Vedno sem se zavedal, da je naša bistvena naloga trojna: idejna jasnost, novice iz Slovenije in povezava naše skupnosti tukaj. Mislim, da je za to troje še vedno potreba in interes. To mi daje uparge, da bo *Svobodna Slovenija* izhajala še dolga leta, tudi pod mojimi nasledniki. (Tine Debeljak ml. - *Svobodna Slovenija*, 20. 12. 2001)

• Pasti je dovoljeno. Vstati je obvezno. (ruski pregovor)

• Na tekmi zmagata počasnost in vztrajnost. (angleški pregovor)

• Kaj nam obeta prihodnost? Tednik je odvisen od skupnosti. In vemo, da je vsa-ka izseljenska skupnost, ki nima dotoka iz matične domovine, obsojena na hiranje in končno asimilacijo. A v tem območju in v dobi neizbežnih tehnoloških in medijskih sprememb, *Svobodna Slovenija* še vedno vztraja, se skuša prilagajati časom in okoliščinam z istim namenom: poudarjati vrednote slovenstva in krščanstva; povezovati slovensko skupnost v Argentini in ji posredovati bister pogled na dogajanje v domovini; prispevati vsaj skromen delež k razvoju naroda in ohranjanju slovenstva v Argentini. 75 let smo vztrajali. Vztrajajmo še naprej! (Tone Mizerit - *Svobodna Slovenija*, 1. 12. 2016)

• Kdor se ne utruji, ne pride do cilja. (španski pregovor)

• Vztrajnost je pot k uspehu. (slovenski pregovor)

• Naš prvi cilj je bil ohraniti to glasilo Slovencev, ki ima zdaj v Argentini že več kot 75-letno tradicijo, obenem pa ga posodobiti, tako, da bi začel izhajati tudi na spletu. To se nam je zdelo nujno potrebno, kajti danes že vse beremo prek računalnikov, tablic in telefonov, poleg tega so naši bralci raztreseni po različnih koncih sveta in je zato pošiljanje tiskovin drago ter zamudno. Ker želimo, da o dejavnostih Slovencev v Argentini izve čim več bralcev, je torej naša naloga, da jim to omogočimo. (Mariana Poznič - *Družina*, 15. 09. 2024)

• Lahko je začeti, težko pa vztrajati. (španski pregovor)

• Zrno do zrna - pogača, kamen do kamna - palača. (slovenski pregovor)

Izbral: Jože Jan

TEČAJI SLOVENŠČINE in štipendije za potomce Slovencev

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE ZA SLOVENCE V
ZAMEJSTVU IN PO SVETU

tečaji za odrasle

tečaji za otroke in mladostnike

štipendije za potomce Slovencev

Svobodno Slovenijo podpirajo

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE ZA SLOVENCE V
ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Antonio Podržaj e Hijos S.R.L.

Grupo HZ

SL*AR
CÁMARA DE COMERCIO
ESLOVENO ARGENTINA

BAJDA s.r.l.

SVOBODNA SLOVENIJA | Glasilo Slovencev v Argentini

Ustanovitelj: Miloš Stare

Lastnik: društvo Zedinjena Slovenija

Predsednik: Jure Komar

EKIPA SVOBODNE SLOVENIJE 2026

Urednika: Jože Jan, Tomi Kastelic

Oblikovanje: Leila Erjavec, Sofi Komar

Družbena omrežja: Lucijana Vombergar

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LI BRE

Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires - Argentina

email: svobodna.ba@gmail.com

www.svobodnaslovenija.com.ar